

2025-2026 EĞİTİM – ÖĞRETİM YILI 10. SINIF TARİH DERSİ 1. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI CEVAP ANAHTARI

SORU 1: (ÇIKTI/Kazanım 10.1.1.): Türk tarihinin seyrinin Türkistan Türkiye'ye doğru akmaya başladığı XI. yüzyılda Oğuz Türkleri tarafından keşif ve yurt edinme amaçlı akınlarla Anadolu'nun fethi gerçekleşmeye başlamıştır. Türk-İslam kaynaklarında «Diyar-ı Rum» (Roma ülkesi) olarak adlandırılan Anadolu için, II. Haçlı Seferi'nden (1148) itibaren Batılı tarihçiler tarafından "Türkiye" adı kullanılmaya başlanmıştır.

Anadolu'ya
Oğuz Türklerinin Akınları...

Yukarıdaki bilgilerden hareketle Anadolu'nun "Türkiye" olarak adlandırılmasının nedenlerini açıklayınız. (10 puan)

CEVAP 1: Anadolu'nun "Türkiye" olarak adlandırılmasının nedenleri:

- * Oğuz Türklerinin yurt edinme amaçlı fetihler ve Anadolu'da her geçen gün Türk nüfusunun artması
- * II. Haçlı Seferine karşı Türklerin Anadolu'yu bir vatan olarak canla başla savunması

SORU 2: (ÇIKTI/Kazanım 10.1.1.): Bir tarih öğretmeni tabloda hazırlamış ve öğrencilerinden bu tabloya dilsiz haritadan da yararlanarak Türkistan'dan Türkiye'ye önemli askeri mücadeleleri kronolojik sıraya göre yazmalarını istemiştir.

Siz de bu tabloya Türkistan'dan Türkiye'ye önemli askeri mücadeleleri kronolojik sırasıyla yazınız. (10 puan)

SORU 3: (ÇIKTI/Kazanım 10.1.1.): 26 Ağustos 1071'de Malazgirt Savaşı'nda, Sultan Alp Arslan'ın savaş için seçtiği yer, iklim koşulları, savaşın günü ile ordusuna yaptığı konuşma ve Doğu Roma ordusundaki paralı asker Türklerin Selçuklu saflarına geçmesinin yanında kullanılan taktik kesin bir zafer kazanılmasına ortam hazırlamıştır.

Malazgirt Savaşı

Yukarıdaki bilgilerden ve derste gördüğünüz içeriklerden hareketle, Malazgirt Zaferinin kazanılmasında etkili olan sebepleri yazınız. (10 puan)

CEVAP 3: Malazgirt Savaşının kazanılmasında etkili olan sebepler:

- * Malazgirt'te **Rahve Ovası** ve **mübarek cuma günü** seçilmesi ve Sultan Alp Arslan'ın **etkileyici konuşması**
- * Doğu Roma ordusunda paralı asker olan **Uz ve Peçenek Türklerinin Selçuklu saflarına geçmesi** ve Roma ordusunda düzen ve disiplinin bozulması ve **Turan (Bozkır Kapanı) taktiği** kullanılması

SORU 4: (ÇIKTI/Kazanım 10.1.2.): Selçuklularda devlet yönetimi ile ilgili aşağıda verilen kavramları tanımlayınız. (10 puan)

CEVAP 4:

Melik: Hükümdarın oğlu (şehzade)

Atabey: Şehzadelerin eğitim sorumlusu. Şehzade hocası.

Hilal (Tiraz): Halifenin hükümdara gönderdiği hediye elbise

Menşur: Halifenin hükümdara gönderdiği hükümdarlık onay belgesi

Emîr-i Çeşnigir:

Selçuklu Sarayı

SORU 5: (ÇIKTI/Kazanım 10.1.2.): Selçuklularda Büyük Divan (Divan-ı Saltanat)'a Bağlı divanların karşısına görevlerini yazınız. (10 puan)

CEVAP 5:

1- Divan-ı İstifa: Maliye işlerinde sorumlu divan.

2- Divan-ı Tuğrai (İnşa): İç ve dış resmi yazışmaları yapan divan.

3- Divan-ı Arz (Ceyş): Ordu işlerini yapan divan.

4- Divan-ı İşraf: İdari ve mali denetim yapan divan.

Divan-ı Âlâ (Büyük Divan)

2025-2026 EĞİTİM – ÖĞRETİM YILI 10. SINIF TARİH DERSİ 1. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI CEVAP ANAHTARI

SORU 6: (ÇIKTI/Kazanım 10.1.2.): Türk-İslam devletlerinde ordunun iki temel asker kaynağı vardı. Birincisi merkezde bulunan saray muhafızlarının ve hassa ordusunun asker ihtiyacını karşılardı. Diğeri ise taşradaki en yüksek idari birim olan eyaletlerdeki eyalet ordusunun asker ihtiyacını karşılardı.

Yukarıda bilgileri verilen Türk-İslam devletlerinde merkez ve eyalet ordusunun asker kaynaklarını yazınız. (10 puan)

CEVAP 6:

* Merkez ordusunun kaynağı: Gulam sistemi

* Eyalet ordusunun kaynağı: İkta sistemi

SORU 7: (ÇIKTI/Kazanım 10.1.2.): Türk-İslam devletleri Türklerde ordu teşkilatı ile ilgili ilk Türk devletlerinde var olan anlayış ve uygulamaları büyük oranda devam ettirmişlerdir.

Yandaki görsellerden de yararlanarak ilk Türk devletlerinde var olan ve Türk-İslam devletlerinde de devam eden anlayış ve uygulamayı yazınız. (10 puan)

CEVAP 7:

1-Anlayış: Ordu millet anlayışı

2- Uygulama: Onlu sistem

SORU 8: (ÇIKTI/Kazanım 10.1.3.): Yönetenler ve yönetilenler olmak üzere ikiye ayrılan Selçuklu toplumu, yerleşme durumlarına göre de üçe ayrılırdı.

Selçuklu toplumunun yerleşme durumuna göre oluşan bu üç bölümünü yazınız. (10 puan)

CEVAP 8: Selçuklu toplumu

1- Şehirli

2- Köylü

3- Konargöçer

SORU 9: (ÇIKTI/Kazanım 10.1.3.): Tanımları verilen Selçuklu topraklarını tablodaki yerlerine yazınız. (10 puan)

SORU 10: (ÇIKTI/Kazanım 10.1.3.): Ahilik (Kardeşlik): Abbasiler Döneminde kurulan Fütüvvet teşkilatına benzer olarak Anadolu'da XIII. Yy'da Ahi Evran tarafından kurulmuş esnaf ve zanaatkar teşkilatıdır. Fütüvvet ve Ahilik teşkilatının en zengin kaynağı, namazı bırakmamayı, haya ehli olmayı, helal rızık ve yardımlaşmayı esas alan fütüvvetnamelerdir.

Ahilik teşkilatının temel özelliklerini yazınız. (4 tane yazınız). (10 puan)

CEVAP 10: Türk toplumu

1- Etnik dayanışmasıdır.

2- İşyeri açma izni verir.

3- Fiyat belirler

4- Piyasayı denetler ve kalite

